

דברי ישרים

פרשת השבוע לצעירי העאן

גליון תנ"ט 459

בהוצאת מכון דברי יושר

פרשת ואֶתְחַנֵּן - נַחֲמוּ תַשֹּׁפִי"ה

במה בפַּרְשֵׁיה

תמצית דברי הפרשה
בשילוב פירושים ודרושים

ילדים יקרים וחביבים!

תחלתה של פרשת השבוע היא המשך של דברי התוכחה שמזכיר משה הרועה הנאמן את עם ישראל טרם יכנסו המה לארץ, והוא יפטר מן העולם

ויקבר בעבר הירדן המזרחי ולא יזכה להכנס לארץ.

משה אומר לבני ישראל שהוא התחנן והתפלל לפני ה' חמש מאות וחמש עשרה תפלות כהגימטריא של "ואֶתְחַנֵּן", כדי שתתבטל ממנו הגזירה והוא יזכה להכנס עם עם ישראל לארץ ולראותה, אך תפלתו לא נענתה ולא זכה להכנס לארץ בגלל החטא שגרמו עם ישראל כשרבו על המים אחרי פטירת מרים הנביאה.

אלו הן משה מוסיף עוד תפלה אחת, הנה נענה.

אבל השם יתברך מנע ממנו מלהתפלל תפלה זו כדי שלעתיד לבוא משה רבינו יעלה אתו ויכניס לארץ את מתי מדבר שלא זכו לתקון חטאם שהיה יכול להיות מתקן אילו היה משה מדבר אל הסלע ולא מכה אותו במי מריבה.

מכך שמנע השם יתברך ממשה מלהתפלל תפלה נוספת למדו חז"ל לדורות שבאשר מתנגשת צרה על כל אחד ואחד מישראל הוא צריך להתפלל אל ה' ולבקש ממנו להעביר את הצרה, כי התפלות נענות, רק צריך להתפלל כל עוד הדבר מתאפשר ואין אנו יודעים מתי התפלה ואיזו תפלה בדיוק תועיל ותוציאו מהצרה.

אף על פי שלא נענתה תפלתו להכנס בגופו לארץ, אבל השם קבל את תפלתו לראות את הארץ, והשם מצוה אותו לעלות אל ראש הפסגה ולראות את כל הארץ בעיניו, ועל ידי זה זכו ישראל שהארץ נכבשה לפנייהם בקלות.

נקרא על כך שמשה רבינו מזכיר להם את ישיבתם בגיא מול בית פעור, ושם חטאו בני ישראל ונצמדו לעבודה זרה של בעל פעור, ואף על פי שהם חטאו, להם הקדוש ברוך הוא מחל והם נכנסים לארץ, אבל על חטאו של משה במי מריבה, השם לא מחל, ומכאן נלמד את הפח הגדול שיש לצבור כשהוא שוב בתשובה, ואפילו שהחטא היה חמור מאד, השם סלח ומחל להם.

נלמד על מצוות לא תוסיפו ולא תגרעו, אסור להוסיף על מצוות התורה או לגרע מהן, ואפילו אם נראה בעינינו שיותר טוב לשנות והשנוי יוסיף קדשה ותורה, מזהירה אותנו התורה, שאין אנו רשאים לעשות כן, וכאשר עושים כן, לא רק שלא מחזקים את התורה ומצוותיה, אלא מגיעים לידי כך שעוקרים את התורה עד כדי כפירה בהשם חס ושלום.

נקרא את דברי משה המחדד ומשמיע לנו את יכלת קרבתנו להשם בכל עת ובכל רגע, ואת הגדלה והחכמה שלהם זוכים כאשר לומדים את התורה ומקימים את מצוותיה, ושוב מזהיר משה את בני ישראל לבל ילכו לטעות אחרי עבודה זרה גם כאשר המטרה נראית כביכול כדי להתקרב אל השם.

תַּחֲמִיצִית עֲנִינִי הַפְּרָשָׁה בְּשִׁלּוֹב פְּרוּשִׁים וְדְרוּשִׁים

נִלְמַד עַל כֵּךְ שְׁצַרִיךְ אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְנַהֵּג בְּכָל דְּבָר לִפְנֵים מִשׁוֹנֶת הַדִּין וְלֹא לְדַקְדָּק עִם הַזִּילֹת לִפְרָטֵי פְּרָטִים, וְלִהְיוֹת וְתָרוּ.

נִקְרָא אֶת שְׂאֵלֶת הַבֵּן הַחֹכֵם עַל מִצְוֹת הַפֶּסַח וְהַתְּשׁוּבָה הַמְּלַמֶּדֶת אֶת הַמְּטָרָה שֶׁלִּשְׁמָהּ הוֹצִיאָנוּ הַשֵּׁם מִמִּצְרַיִם – לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם וּלְקַיֵּם מִצְוֹתָיו וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָתוֹ כְּדֵי שְׁנַחֲיָה חַיִּים אֲמִתִּיִּים.

בְּסִיּוֹם הַפְּרָשָׁה מִזְהִירֵם מִשֶּׂה שְׂלֹא לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֱמוּנוֹת שֶׁבָּאֲרָץ כְּדֵי שְׂלֹא נִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְלִזְכֹּר שְׁמִי שֶׁהֵשֵׁם בָּחַר בּוֹ מִכָּל הָעַמִּים וְקָרְבוֹ אֵלָיו, אִין לּוֹ צֶרֶךְ לְהִתְקַרֵּב לָעַמִּים הַפְּחוּתִים, וְאַפִּילוּ שְׁאֵנְחָנוּ מַעֲשִׂים בְּכַמּוֹת, אֲבָל הַשֵּׁם בָּחַר בָּנוּ בְּתַנְאֵי שְׁנִשְׁמַר תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו.

הַפְּרָשָׁה מְסַתֵּימֶת בִּידִיעָה חֲשׁוּבָה שְׁצַרִיךְ לְהֶאֱמִין בָּהּ וּלְחִיּוֹת לָפִיָּה, וְלִזְכֹּר שֶׁאֵף עַל פִּי שְׁלַפְעָמִים נִרְאָה שְׂדוּקָא לְשׁוּמְרֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת קֶשֶׁה, וְלַעֲמָתָם אֵלּוֹ שְׂאִינָם כּוֹ, חִיֵּיהֶם קָלִים, אִין הַדְּבָר כֵּךְ בְּאֵמֶת אֵלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר בְּנֶאֱמָנוֹת אֶת הַשְּׂכָר לְאוֹהֲבָיו וּלְשׁוּמְרֵי מִצְוֹתָיו, וְלַעֲמָתָם לְשְׂאִינָם כּוֹ, הוּא מְשַׁלֵּם מִיד אֶת שְׂכָרָם עַל מַעֲשֵׂים טוֹבִים שֶׁעָשׂוּ כְּדֵי לְהַאֲבִידָם מִן הָעוֹלָם הַבֹּא, וְכֹאֲשֶׁר נִזְכָּר זֹאת גִּדַּע שֶׁהָיָה עַל פִּי הַתּוֹרָה, הַיּוֹם – מְקִימָהּ, וְלַעֲתִיד לְבֹא יִקְבֹּל שְׂכָרָהּ – הַשְּׂכָר הָאֲמִתִּי שְׂאִינוֹ כָּלָה לְעוֹלָם.

שֶׁבֶת פְּרִשְׁת וְאַתְחַנֵּן נִקְרָאת גַּם בְּשֵׁם "שֶׁבֶת נַחֲמוּ" עַל שֵׁם הַהִפְטָרָה שֶׁל פְּרִשְׁתָּנוּ הַפּוֹתַחַת אֶת שְׁבַע שִׁבְתוֹת הַנְּחֻמָּה שֶׁמִּתְחִילוֹת מִהַשֶּׁבֶת שֶׁלְאַחֵר תִּשְׁעָה בָּאֵב עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַבֹּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה וּבְכָל שְׁבוּעַ הַנְּחֻמָּה עוֹלָה בְּדֶרֶגָה עַד לְשִׁיאָהּ בַּשֶּׁבֶת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה.

שֶׁבֶת שְׁלוֹ וּמִבְרָךְ!

נִקְרָא אֶת דְּבָרֵי הָאֲזָהָרָה שֶׁמִּזְהִיר מִשֶּׂה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַשְׁקִיעָה בְּחַיִּים חוֹמְרִיִּים בָּאֲרָץ יִשְׂרָאֵל, עַד כְּדֵי עֲזִיבַת הַשֵּׁם וְתוֹרָתוֹ, וְאִם חָס וְשָׁלוֹם יַעֲשׂוּ כֵךְ, עֲנִשָּׁם יִהְיֶה שֶׁהֵם יִגְלוּ מִהָאֲרָץ, כְּמוֹ שְׂאֵכֵן קָרָה בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבָר שֶׁלְאַחֵר שְׁמוֹנָה מֵאוֹת חֲמִשִּׁים שָׁנִים מִכְּנִיסָתָם לָאֲרָץ כְּמַעֲט כְּמוֹ הַגִּימְטְרִיא שֶׁל "וְנוֹשַׁנְתָּם", גָּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶרֶב בֵּית רַאשׁוֹן. (הַשֵּׁם בְּרַחֲמָיו מִנַּע שְׂלֹא יִגִּיעוּ לְגִימְטְרִיא שֶׁל וְנוֹשַׁנְתָּם כְּדֵי שְׁנִזְכָּה לְשׁוֹב אַחֲרֵי הַגְּלוּת).

לְאַחֵר שְׁסִים לְהוֹכִיחָם, מִבְּדִיל מִשֶּׂה שֶׁלֹּשׁ עָרֵי מִקְלָט בְּעֶבֶר הִירְדוֹ, הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ שֶׁמִּשֶּׂה מִזְדַּרְזֵּ לַעֲשׂוֹת זֹאת אֵף עַל פִּי שֶׁהָעָרִים יִשְׁמְשׁוּ כְּעָרֵי מִקְלָט רַק לְאַחֵר שֶׁיִּבְדִּילוּ אֶת שֶׁלֹּשׁ הָעָרִים שֶׁמַּעֲבֹר לִירְדוֹ הַמַּעֲרָבִי, וּבְכֵךְ אָנוּ לְמַדִּים עַל הַכָּלָל שֶׁל "מִצְוָה הַבֹּאָה לִידֶךְ אֶל תַּחֲמִיצָנָהּ".

כְּאִמּוֹר, דְּבָרֵי הַתּוֹכָחָה מְסַתֵּימִים, וּמַעֲלִית הַ"רְבִיעִי" מִתְחִיל הַחֶלֶק הַנִּקְרָא "מִשְׁנֵה תּוֹרָה", וּבּוֹ חוֹזֵר מִשֶּׂה עַל הַמִּצְוֹת שֶׁנֶּאֱמָרוּ מִמַּעֲמַד הַר סִינַי וְעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת וְרֹב הַמִּצְוֹת שֶׁנֶּאֱמָרוּ בַּתּוֹרָה.

נִקְרָא אֶת עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת אֲשֶׁר מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַנֶּאֱמָר בַּעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁבְּפִרְשְׁת יִתְרוֹ וּבִיחֹד הֵם חֲרוּטִים עַל שְׁנֵי לוחֹת אֲבָנִים.

נִקְרָא עַל כֵּךְ שְׂאִין דֵּי בִידִיעַת הַדְּבָרִים וְהַתּוֹרָה, אֵלֹא צָרִיךְ גַּם לְהֶאֱמִין בִּיחֹדוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא, וּבְפְרָשָׁה נִקְרָא אֶת הַפְּרָשָׁה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, אֲשֶׁר אָנוּ אוֹמְרִים פְּעָמִים בְּאַהֲבָה בְּכָל יוֹם וּמוֹכְנִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁנוּ וְכָל אֲשֶׁר לָנוּ בְּאַהֲבַת הַשֵּׁם.

לְאַחֵר פְּרִשְׁת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁב מִשֶּׂה לְהַזְהִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִהַשְׁקִיעָה בְּחַיִּים הַחוֹמְרִיִּים עַד כְּדֵי כֵךְ שְׁנִתָּן לְהַגִּיעַ מִזָּה לְשִׁכְחַת הַשֵּׁם חָס וְשָׁלוֹם, וְלַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה.